

1

את־כְּדָרֶלעֶמֶר וְאֶת־הַמִּלְכִים אֲשֶׁר
אָתוֹ אֶל־עֵמֶק שְׂוֹה הֵוָא עֵמֶק
הַמֶּלֶךְ: יְ וּמַלְכִי־צָדָק מֶלֶךְ שָׁלָם
הַזְּצִיא לְחַם וַיַּן וְהֵוָא כָּהֵן לְאָלָה

תולדות בית אהרון והופכות

^ה ויקיר פ"כ ב, נמ"ר פ"ד ח, סוג'ט פמ"ג, היליסו וועל פ"ז, פלקי דר"ג פ"ה, זכר פ"ה פ"ז: צ"ג 5: רצף: מד' גנע' לך כה.

ב-טז"

(י') עמק שוה. כך samo, כמרגומו לערער מפנהו, פנוי מהילנות ומכל מצול: עמק המלך.قيم ריקם דמלגהה.قيم ריקם מהד טהור טליתים קנית, טליה מיום נמלך למלך סס. ומדריך הגדה עמק טוואוoso סס כל הרים, והמניכו מה הנכס עלייתם נטילה להרים וולקן (כמ"ר טו יד): (ימ') ומלך כי צדק. מדריך הגדה. סס צן נח (כ"ל מג, נדריס נב'): לחם צנירין. כך עותים ניגען מלממה ת*, וכרכמה לו טהון נבלטו עלן טהרה גת נבו א. ומדריך הגדה, רמז לו געל הרים מהר וועל הקמץ שיקראו סס נבו א* (עי' צ' סס):

תַּרְצֵי דָמָלֶךְ שֶׁל אֲשֶׁר יִחְיוֹת לְמִפְרָעָה: ח' דָאַין לָוֶר
 מִשּׁוֹם כְּבוֹד בְּעַלְמָא, [רוּהִיה] לוֹ לְהִכְנִיסוֹ לְבִיתוֹ וְלְסֻדֹּוּ,
 הַשָּׁחָר וְהַכְּבָד הַזְּבִיא, מִשְׁמָעַ מִשּׁוֹם יִגְיָעָת מִלְחָמָה, כְּמוֹ
 עַל דָּבָר אֲשֶׁר לֹא קָדוֹם תַּחַכְמָה לְחַמְשָׁה וְמִינְםָ וְדַרְשָׁן כְּגַה).
 (נְחַלְתִּים עַיְקָב): אַדְבָּתְבִּיל אֲחִי הַשָּׁחָר תַּחַזְקֵעַ מִדְלָעִימָר כְּדָלָעִימָר הַהִ
 מַלְכָּעַלְמָן וְעַלְמָן הַוָּא מַכְּבִּין שָׁם וְסַמְתָּמָה נִבְנֵי שָׁם הַוָּא
 וְהַא דִּפְרִישׁ שְׂשִׂי כְּךָ עַשְׂנִין לִיְעִי לְחַמָּה, פִּירֹשׁ שָׁם תַּהֲרֵר כְּדַי
 לְהַאֲכִלוּ רְבָרְתִּים וְאֲוֹרָהִים, אֲכַל לָהּ הַזְּבִיא הַלְּבָקָר וְצַאן לְשַׁחוֹת
 לְהַמְּהַאֲכִילָם: וְהַרְאָהָם פִּרְשָׁאָהָכְבָּדְבָּרְתִּים הַלְּבָקָר וְזַיִן,
 וְהַא זַרְקָאָה כָּכָל מִקְטָן שָׁלָא הַחֲכָר אַלְאָה לְהַמְּבָדֵב וְאַחֲקָה פָּתָח
 לְהַמְּבָדֵב (וְלֹאַיְהָה), וּרְבָא חָרָן וְכָלְבָן וְקָנִי יְשָׁאָל אַלְכָם כְּפָתָח (שָׁמָוֹת ח' בַּי'),
 לְהַמְּבָדֵב וְזַיִן, אֲלָה שָׁהָם צִירְבָּן לִגְיָעִינְמִלְחָמָה: א' דָאַין
 אַשְׁמָה יִגְעַי מִלְחָמָה לְחַודְהַה הַלְּזַבְּזָעִי מִנְיָה קְרָאַת
 לְלִזְסָום וּוּשְׁבִּי שְׁגָעָר שְׁהִוּ מוֹעָרָה. (נְחַלְתִּים עַיְקָב): יְשָׁ
 זְקִשְׁסִים לְהַמְּבָדֵב לְאַזְבִּיא [לְ] [בְּ] שְׁרַבְלָמוֹעַל שְׁמָשׁ שְׁקָרְבָּנוֹת, אַלְאָ
 זְהָהָה לְדָאִיתָה בְּסֶפֶרֶי שָׁלָא נְחַיּוּ בְּנִסְכִּים אַלְאָמִיבְּאַתְנָן לְאַרְכָּ, מִמְּלָאָ
 זָה הַדָּרָן בְּמִנְחָות שָׁחָר דִּינָא אִיתְהוּ הוּא נְסִיכִים, אַבְלָ קְרָבָנוֹת הַקְּרִיבָּה
 יְשָׁאָל, יְשָׁאָל.

מוספֵ רשי

ולילכו הַמְּנֻכָּס עַל-יְהוָה (פ"ג ו' ח'): יְהוָה וְמִצְבֵּה צְדָקָה. קוֹס סָס קָנוּקָה מִמֶּנּוּ (לט): **הַזְּבִּיא לְחַם וַיָּן.** נַעֲשָׂה מִן סְמִלָּמָה וְלֹא-נִעְשָׂה עִירִים וְוּדְלִים (קהלת ט' 2):

אנו עוזר

על דברתי מלכי צדק בספר תהلوת (הhalim ק' ז), כי כהוגן דבר ויפה עשה, שבירך אברם בначילה, בעבור שהתנדב להושיע אשר נשבו, ואחר כן אמר וברוך השם שעוזרו ונתן לך רצינו.

בעל הטעורים

иж מלך שלם. ר'ת בהיפך שם. לומר לך שזהו שם בנו נח (ונדריך לך):

ד' שב"ם

למלך קדום, כטה מר לו געלדי רק חאר הילנו גענמיס וווען האמר הילנו, כי קווען הילן מילן מלטן זדקה:

- מב"ג

אדוני צדק, נקראת ירושלים צוק, שנאמר (ישעה א כא) צדק
לין בה:
זה הוכיר וזהו בדין לאל עליון, להודיע כי אברהם לא
היה גונן מעשר לבן לאליהם אחרים, אבל מפני
שידוע בו שהוא כהן לאל עליון נתן לו המעשר לכבוד
השם. והרמו לאברהם מזה, כי שם יהיה בית אליהם, ושם
ויציא זרעו המעשר והחרומו, ושם יברכו את ה':

רמב' (יח) ומכלבי צדק מלך שלם. היא ירושלים, כענין שנאמר (קהלים ג) ויהי בשלם סוכו. ומולכה קרא בס' בימי יהושע "אדני צדק" (והשע' א), כי מזא ידעו גורמים כי המקום הוא מבחר המקומות באמצע היישוב, או ידיעו מעלה בקבלה שהוא מכון כנגד בית המקדש של אלה ששם שכינתו של הקב"ה שנקרה "צדק". ובבראשית ב' (ג) והמקום הזה מצדיק את יושביו, ומכלבי צדק

יה ומלכָא צדיקָא הוּא שֶׁם בֵּר נְחִיטָה מִלְכָא דִירוֹשָׁלָם נְפָק לְקָדְמוֹת אַבָּרָם וְאַפִּיק לָה לְחַם וְחַמָּר
בְּהַוָּה זְמָנָה הַוָּה מִשְׁמָשׁ קָדָם אֶלְהָא עַלְהָא:

פירוש יונתן יט) הוא שם בר נח וכוכו. כדאיתא (רש"י) "[סוף] פרך רובעה נדרים (לכ': ביקש הקב"ה להוציא כהונה שם שנאמר והוא בן לאל עליון וגנו, ומם שאמור מלכא דורשולם, כי הוא נזקן קרא זדק על שם זדק ילין בה (ישעה א' כא):

תרגום ירושלמי

יה ומלפִי צְדָקָה מִלְפָא דַיּוֹשָׁלָם הוּא שֵׁם רֶפֶא הָהָה בְּהַזְעִילָה:

רמב"ן

אבל אם חלך נח לבני הארץ ונתן שם ארץ ישראל וועל דעתם רוכתוינו (נורדים לב:) שאומרים כי מלכי צדק הוו שם בן נח, החל מארציו לירושלם לעובד שם את הא', והוא היה להם לפחות על עליון, כי הוא אחיהם המכובד, אשר ינחיל אותה השם לזרע אורה, כאשר הזכרותי כבר רבי ישוילם מג'רול הוציאו היא מעולם: (עליל טו):

ורשי כhab למלعلا יב ז והכגעני או בארכ, היה הולך וכובש את אוזן טראול, מזרעו של שם זקנו של אברהם, שבחלקו של שם נפלה כשליק נח לבניו את הארץ (ספרא קב). שנאמר ומכל דחק מלך שלם. ואין זה נכון, כי "גבול ההכגעני מצידון" (לעיל יט) יכול כל ארץ נכוון.

אור החיים

מלך מלך כלם וכו', וכן נון לו הילראס מענער מלך, מוש פרגנטיס מלך סדוס כי קרי וו מגיד כי קיימיו בס סולן מלך מענער ממס סולינו טלו נון באן ממנו גאנפט, וארכוכות האקיסים לדעטן שמקפס נך, ואוון חומליו קם נך, וקרי וו מגיד כי עוד ריה לו טענה לאטמיין זכל, וכדי צלן ייכם עמו חמלהוקה פצער ווּהמְן ל' גאנפט, וארכוכות היל ערמן עדין חולן קלייני מסקיסים שמקפינו, ועיין טעם קדרג נפלווקס קפבונ (ול) סון לו גאנפט:

עד ירנה ענ דורך מומלץ זיין (פ' נא נא א) קראט נונען טען
הפיו הפיו הפיו עירוצי מטבחין טאס מיקויו לנטן טן,
וליה הודיעינו הכלוח כו הילוך צר וגDEL ומוכוד געניע
כלט סייח וכחיה נקלתמו מלך מלך מון סמסט קיטל פויו
גמתקולם נמס לו ולענדיו ווונדי מלממחו, ולד צרассט
לונזערם בעטבך נטבל (קפסום ב):

ליקוטי הערות על אור החיים

לא בא שדר ואח"כ החל, וזה פירוש "עירובי התבשילין" כלומר התבשילין מערובין. ובספר סוללה משה כתוב ו"ל שמעתי פירוש על דרך צחות, עירובי התבשילין, לעבר התבשילין, כי מכנים אורחה הנה, וכאשר איש אחד רצה עוד מלך בתבשיל, או פלפלן, עירוב בעצמו עד שהווטעם לו לאככל, וזה עירוב התבשילין, ודפק"ה: ט עיין יומא (כח:) וחORTHOT, אחד דבר תורה ואחד דברי ספרות. עיין ב"ר (סדר ד) ר' יונתן משפט ר' יהוחנן אמר אפילו הלוות עירובי חצורת היה אבודם יודע. תורתית, שמי תורות, שקיים אפילו מזוהה קלה שבעל פה. וענין דעת זקנים מבערת התוספות נברא (לבלנו ימ"ח) שהברחים אברחים לא אל כל בשך בחלב גם

הלו יקר

דבר אחר שלקח ש"ח אנסים כמספר אליעזר, להורות
של אל עליין אשן צרוי בידו:
ה' בעצמו בחורן מצרים, כך במלחמה זו לא היה כי אם עוזר
שהציו השני נשאר לו לחוץ לילה של מצרים כי אז יצא

[ג] [ויתן לך האלים]. כתיב שרכי פתח אל' מים (איוב כט יט), מי אמר הפסוק הזה, איוב אמרו על עצמו, ועל בית המקדש, ועל יעקב, כיצד מדובר בעצמו שרשי פתוח וגו',فتح בינו היה פתוח לעוברים ושבים וביתור לבני תורה, מהו אליו מים, לאiley של תורה ובורה, בשם שת אומר ראיתי את האיל מגנחימה וצפונה (דניאל ח), [למים] אין כתיב כאן, אלא אל' מים, שהיה בינו של איוב פתוח לעובי דרכים ושבים, למד מביתו של אברהם, לפיך וטל יlin בקצרי (איוב שם כט יט). אמר ר' חנינא הכל היו רואין בזמן שהיה איוב קוצר את שדהו שהוא עננים קשורים על קצרו, בשביל שלא ישיב ליהו מן השרב, לך וטל יlin בקצרי. לד"א שרכי פתוח אל' מים זה בית המקדש שהיה שעריו פתוחין לתורה, שנאמר הוא כל צמא לכ' למם (ישעיה נה א), כמו ששנו רבותינו ג' בת דינין היו שם, אחד על פתח הר הבית, ואחד על פתח (העירה) העוזרה, ואחד בלשכת הגזית, היו שרכי פתוח וגו', ומהו וטל יlin בקצרי, שאין הטל [זז] משם, שנאמר כטול חרמן וגוי (תהלים קלג). לד"א שרכי פתוח אל' מים, זה היה יעקב מרדף בבתי מדרשות הפתוחין לתורה, לפיך וטל יlin בקצרי, אלא כשיבו אצל אביו לקבב עשר ברכות בטול הוא פתוח לך, ויתן לך האלים מטל השמים וגוי.

[יד] לד"א ויתן לך האלים, יתן לך ויתן לך, יתן לך משלו, ויתן לך את ברכת אברהם. ויתן לך האלים, מה האלים, בדיון, אם היה ראוי לך יתן לך, ואם לא יתן לך, אבל לעשו לא אמר כן, אלא משmini הארץ וגוי (שם בראשית כ"ז לט), בין צדיק בין רשע יתן לך, למה אלא כך אמר יצחק, עשו רשות הו, ויעקב הצדיק אפילו עושה מצוה ומתיר אינו קורא תגר [אחר מדת הדין, אבל הרשות אם עושה מצווה אחת או התפלל ואינו נוענה הוא מתחילה לומר] כשם שהhaftפלתי לפני ע"ז ולא מצאתי ממש [אף לפני הקב"ה הhaftפלתי ולא מצאתי ממש], וכן שלמה אמר כשהבנה בית המקדש מhaftפל לפני הקב"ה, שנאמר אז אמר שלמה ה' אמר לשכון בערפל (מלכים א' = ח' ביב), התחול סידר תפלו וامر רבונו של עולם כשיהא לו, ואם לאו אל תחן לו, שנאמר ונחת לאיש ככל דרכיו אשר תדע [את] לבבו (שם שם מלכים א' ח' לט), אבל הנזכר אם יבא ויתפלל לחוכו, מה שהוא מבקש תן לו, שנאמר גם אל הנכרי וגוי (שם שם מלכים א' ח' מא), [ואתה] תשמע השמים וגוי (שם שם מלכים א' ח' מג), ומה אם אין אתה עושה לו כל מה שהוא מבקש, הוא מסיח וואמר לו כך אותו הבית של שלמה, הולך מסוף העולם ועד סוף, ונтиיגתינו כמה דרכים ובאתים והhaftפלתי בחוכו ולא מצאתיבו ממש כשם שלא מצאתיב ע"ז, היו לעשו הוא אומר, הנה משmini הארץ וגוי, למה מפני שהוא מחוסר אמונה, אבל לע יעקב שהוא בעל אמונה וצדיק, אמר ויתן לך האלים בדיון.

[טו] [ויתן לך], מה כתיב למללה מן העניין, והוא כי זקן יצחק וגוי (בראשית כז א), ורבקה אמרה וגוי (שם שם בראשית כ"ז ז), ותנתן את המטעמים וגוי (שם שם בראשית כ"ז יז), אמר ר' יהודה הלוי ב"ר שלום בשם ר' חלבו הכנסה אותו עד מהיצתה, עד היכן שהיה לה רשות ליכנס, אמרה לו בני עד כאן הכנסתי עמק, מכאן ואילך אלהיך יכנס עמק, נכנס כיון שאמר לו כי הקראה ה' אלהיך לפני, אמר ר' יוחנן בשעה שאמר כי הקראה ה' אלהיך לפני, אמר יצחק הלשון הזה אינו לשון עולם לאו לשון יעקב, שנאמר הקול קול יעקב, תדע לך שהוא כן, כשנכנס יעקב מה אמר קום נא שבה וגוי, אבל כשנכנס עשו [מה אמר לו יקום אבי, ראה] מהו אומר היאך הוא מיסה בטירחא יקום אבי וגוי, התחליל יצחק אומר לע יעקב גשה נא ואמושך וגוי, אמר ר' יהושע כיון שאמר גשה נא הרתית גופו והיה שוחה בשעה זו, מה עשה הקב"ה אמר לשני המלאכים וסיעו, לגבריאל ולמייכאל, למייכאל מימיינט ולגבריאל משמאלו, והוא בכבודו יתרחק שמו תומך בו מאחרוין, ואמר לו יעקב למה אתה מתירא וגופך שוחה עלייך, אני אלהים ואיסטריא שלו בעוזך ותומך לך ואתה מתירא, שנאמר אל תירא כי עמק אני אל אלהיך אמרתיך אף עוזרתיך אף תמכתיך ביום צדק (ישעיה מא ב), אל תירא כי (אתך) [עמך] אני ואל ישוח גופך שאני עמק, ואל תשתע כי אני אלהיך אמרתיך במיכאל ואפ' עוזרתיך בגבריאל ואפ' תמכתיך ביום צדק, מיד אל [יצחק] הקולkol יעקב והידים ידי עשו, כחך קשה משלו, עשו אם תופש את אדם הר' הוא ביזון, ואם [הוא] בורה אינו יכול לעשות לו דבר, אבל אתה/APIלו אדם בורה מסוף העולם [עד סוף], הקול קול יעקב, אתה אומר [דבר] בבית הכנסת והרי הוא בא עצמו.

[טז] לד"א הקול קול יעקב. כל הקולות שלך, שנאמר והי קולות וברקים (שמות יט טז), ואין הגשמיים יורדים אלא בזכותך, שנאמר לקול תחו המון מים (ירמיה יג). לד"א הקול קול יעקב והידים ידי עשו, ידו של עשו מתומותות כшибא קולו של יעקב, זה מלך המשיח, שנאמר על הר גבורה עלי לך מברשת ציון הרימי בכה קול (ישעיה מ ט). לד"א הקול קול יעקב, אל עשו אחיך אם הגישו צרה מתחיל מחרף ומגדף, אבל את אם הגיעך יסוריין כבוש יצרך ואל חכeos בקהל את יוצרך, ואם מפטיט אתה בקהל, הר' ידי עשו ממשמשותך, [ואם לאו הקול קול יעקב, מהו והידים ידי עשו] שכן את מוצא ברפידים, פיתטו ישראל בקהלם ואמרו הי' השם ה' בקרבנו וגוי (שמות יז ז), מיד בא עליהם עמלק, שנאמר ויבא עמלק (שם שם י"ח). אל יצחק אתה זה בני עשו, אל אני, אל הגישה לי ואוכלה וגוי [מהיכן היה לו יין, הר' מצאנו שלא נתנה לו אמו יין, אלא ותנתן את המטעמים וגוי, ומ' הביא לו יין מין עدن]. אמרו רבותינו אין את מוצא יין של ברכה אלא זה, ושל אברהם, שנאמר מלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין וגוי (בראשית יד יח), ואף זה כיון ששתה בירכו. אל גשה נא ושקה לי בני, ויגש וישק לו וגוי, [היה צרך לומר ראה ריח בגדי יibracho אלא אמר ראה ריח בני כריח שדה] והיה צרך לומר ראה ריח בגדי בני, אלא אמר לו ראה ריח בני, מלמד שריחו של צדיקים מעין העולם הבא, מהו כריח שדה וגוי שהוא בגדי אדם הראשון ונטלו ריח מגן עדן, מיד אל' ויתן לך האלים, מטל השמים, זו היא תורה, שנאמר תזל כטול אמרתוי (דברים לב ב), וממשmini הארץ, אלו הנביאים, ורוב דגון זה תלמוד, ותירוש אלו המדרשים. לד"א מטל השמים זה המן, שנאמר וברכת הטל

פנימם יפות בראשית פרשת לך לך פרק יד

כ

(ה) ויכו את רפאים וגוי'. לפי פשוטו כוונת התורה להפליא גבורה המלכים לגדייל הנס שכבשים אברהם. יש לפרש יותר שכאלה ירושת עשר עממין שהבטיחה הקב"ה לאברהם, וישראל לא ירשו את הארץ, אלא זו עממין אבל ג' עממין שהם קניין קניין וקדמוני נתנו לעמון ומואב ואדום עד ימות המשיח, והם ג' אלו שהם הווים שנחטו לעמון כפירושי שהם זמזומים דכתיב בפ' דברים [ב, כ] ואדום רפאים ואמים שנחטו למאוב ואדום החורי הוא מה שנחטו לעשו, כדכתיב בפ' דברים, שלא נתבררו עד ימות המשיח, וננתן עד ימות המשיח לעשו ועמו ומאוב

(ט) ויחלק עליהם לילה. ע"פ פשוטו י"ל מפני שאחזר [יומא כה ב] שאברהם אבינו קיים כל התורה כולה, א"כ י"ל שלא רצח לצאת חוץ לתחום, שאוთה ליליה היה ליל פסטח, כמ"ש רשי' שנחליך הלילה שחציו השני נשמר ובא לחצות לילת של מצרים, ועבדיו הלו חוץ לתחום שלא קיבלו עליהם את התורה, וכך שאברהם היה מצוה על שביתה עבדיו כמו על שביתה בהמתו, מל' מ כיוון ותוחמן מדרבנן אחזר [שבת נג ב] כל שהוא משומש שבות לא גזרו בהמה, וה' בשביית עבדיו, כי חד דין להו, וכיון דבבבמה אין לחוש אם יצאת חוץ לתחום, כדאיתא באורה חיים סימן שע"ה סעיף ל' בג' דאי לחוש דהרועה יציאה חוץ לתחום דהא תוחמן מדרבנן, לה' בעבדיו אבל כיוון דיב' מלין דאוריתא, לכך לא רדפו אלא י'ב מלין, והיינו דכתיב ויחלק עליהם וירדפו עד חובה אשר שמאל לדמשק, שהוא לא רדף אלא עד דן, ועבדיו עד دمشق. ויל' עוד לפמ"ש רשי' שרדויהם אותם עד חצי הלילה, כי לפי חשבונו י'ב מלין באלאנסון שהם י'ז מל' פחות חומש, לפמ"ש המפרשים חשבונו עשר פרסאות ביום היינו מעמוד השחר עד צאת הכוכבים, אבל י'ב השעות הלילה, הם משקיעת החמה עד הנץ החמה, לא היו יכולין לילך יותר מלי'ז מל' מצאת הכוכבים, והוא ערך עד חצות:

(טז) וגם את לוט אחיו ורכשו השיב וגו'. קשה הא עיקר מלחמותו של אברהם היה בשביב לוט, מעניין שנאמר וישמע אברהם כי נשבה אחיו [יד, יד], א"כ מאג, ונראה לפמ"ש לעיל דהמלכים שהכו את הרפאים והוזים והאים, הם ארץ עמו ומאוב, כמובואר בפ' דברים, והם מכלל עשר עממין שננתן לאברהם. ומובואר בפ' אם השמאן ואמינה, ואם הימן ואשMAILה שהזהיר אברהם את לוט שלא יילך דרך ככר הירדן לסדום, אלא שלא שמע לו, ממשאחל' [הוריות יב] וירא לוט את כל ככר הירדן כל הפסוק כollow על שם עבירה נאמר, וכן אחר שהכה אברהם את המלכים והוזים והאים שהם ארץ עמו ומאוב, רצח אברהם שישב לוט בהן, ול' ש לדעת החותם בברכות דף ז' ע"ב [ד"ה לא היה] דברית בין הבתרים היה קודם מלכות המלכים, כבר הבטיח לו השית' ואה' נכבש תחת ידו ולא רצה אברהם להשיב את לוט לככר הירדן, אלא שלוט לא רצה לשכון שם שחשקה נפשו לשוב לסדום, והיינו דאמר גם את לוט וגוי'. השיב, כי דעתו היה שלא להשיבו, אלא רצה שישב בארץו שהוא עמו ומאוב. ובעל כרחו השיב, ואפשר שלאחר שנחרב סדום הילך לו לוט להחזיק בארצאות אלו כמ"ש אברהם, והיינו דכתיב [דברים ב, ט] כי לבני לוט נתתי את ערד ירושה וגוי'.

(יח) ומלאכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין וגוי'. בילוקוט [רמז עד] שرمז לו על המנוחות ונסכים. ולפי פשוטו י"ל לפי שאברהם ואנשיו הביאו כל מיני יין ומאלל, כדכתיב ואת כל אכלם ויליכו, וכתיב רק אשר אכלו הנערם, אלא כיוון דאברהם קיים כל התורה כולה, ולא רצה לאכול ולהנות מן היין מחשש שהם כלאי כרם, שאמרה התורה [דברים כב, ט] פן תוקדש המליה וגוי שנאסרה בהנהה והבחואה והין, לכך יצא לו לחם ויין שהם ידועים אצלו שאינם כלאי כרם. ויל' שלא מצינו שם קיבל עליו את כל התורה כולה, אלא מל' ש והוא כהן לאל עליון, ע"ג דכל הגרים כשרים להקריב בבמה, אלא שהוא הקריב על המזבח שבירושלים של בית עולמים, ולא הוכשר אלא כהן, והקריב כדין כל הקרבנות שהקריבו ישראל בבית עולמים כדינם במנוחות ונסכים שאינם בבמה, אם כן היה צריך להזמין סלחות ויין שיקריב מהן מנוחות ונסכים, א"כ פשיטה שאלו צרייכים להיות שמורים מכלאי כרם שאסורים לגביה כתוב:

[יחסוק אל מה, טו] ממתקה ישראל והוציא לו מזוה לחם ויין, היינו דכתיב והוא כהן לאל עליון:

(יט) ברוך אברהם לאל עליון וגוי'. יש לומר שرمז לו בזה ברכת הכהנים, כמו שמצוינו במדרש [ילק"ש לך ע"ד] שהוציא לו לחם ויין לרמז על מנוחות ונסכים, וכך הקדים ברכתו של אברהם שהוא ברכה מן התורה, לברכתו של הש"י שהוא ברכת הודאה שאינו אלא מדרבנן. ולפי פשוטו פרושו לפי שאמרו בתקילה עמק השוה הוא עמק המלך, לפירוש רשי' עמק שהשוו כל האומות והמלךו את אברהם עליהם, ועי' אמר שכבר קודם זה המליכו הש"י מן השמיים, והוא קונה שמיים וארץ שהמלךו על העליונים ותחתיונם, אלא שעדיין לא נכנו על פניו עלי'ז. וזה ברוך אל עליון אשר מגן צרייך בידיך, שנמסרו ליזו, והיינו דאמר בבריתא דשנו חכמים [אבות פ"ו משנה יא] אברהם קניין אחד שנאמר ברוך וגוי' משמע שקונה שמיים וארץ קאי על אברהם שהקונה על שמיים וארץ. ויש לפרש הא דמסים ויתן לו מעשר מכל, על פי מה דאמר בגיטין דף מ"ז ע"א אין קניין לנכרי בארץ ישראל להפקיע מיד' מעשר שנאמר כי ליל הארץ וגוי' [ויקרא כה, כג], א"כ י"ל נמי דכיוון שאמר לו שכבר קידשו השם והמלךו על אי' והקנו לו, לכך נתן לו מעשר מכל, לפי שהודיעו שהוא קניין לה' קדושת הארץ, ואין קניין לנכרי להפקיע מיד' מעשר: